

УДК 378.137:[37.011.3-051:796]

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.283179>

Олександр Іваненко, аспірант кафедри
загальної педагогіки і педагогіки вищої школи
Університету Григорія Сковороди в Переяславі

ПЕДАГОГІЧНА ДІАГНОСТИКА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

У статті розглянуто педагогічну діагностику як певну процедуру вимірювання, що використовується в освітньому процесі як особливий вид діяльності педагога з виявлення певного стану розвитку досліджуваного феномена; систему методів, спеціально розроблених технологій і методик, тестових завдань, що уможливають діагностувати причини різних недоліків. Доведено, що не завжди наявний діагностичний інструментарій дає змогу повною мірою створити повноцінну діагностичну методик дослідження певного процесу чи явища. Зазначається, що сучасні науковці розробляють власні тести й анкети проведених досліджень, особливо в галузі когнітивної й операційно-діяльнісної сфер розвитку особистості.

Ключові слова: педагогічна діагностика; готовність до професійної діяльності; змішане навчання; майбутні вчителі фізичної культури; експериментальна програма; діагностичний інструментарій.

Лім. 10.

Oleksandr Ivanenko, Postgraduate Student of the
General Pedagogy and Higher School Pedagogy Department,
Hryhoriy Skovoroda University in Pereiaslav

PEDAGOGICAL DIAGNOSTICS OF THE FORMATION OF READINESS FOR PROFESSIONAL ACTIVITIES OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL CULTURE IN THE PROCESS OF MIXED LEARNING

The article examines pedagogical diagnostics as a certain measurement procedure used in the educational process; as a special type of activity of the teacher to identify a certain state of development of the studied phenomenon; as a system of methods, specially developed technologies and methods, test tasks that allow diagnosing the causes of various deficiencies. It has been proven that not always the existing diagnostic tools allow creating a full-fledged diagnostic methodology for the study of a certain process or phenomenon. Modern scientists develop their own tests and questionnaires for their own research, especially in the cognitive and operational spheres of personality development. The proposed pedagogical diagnosis of readiness for the professional activity of future physical education teachers by means of blended learning, consisting of: clarification of motivation for success and fear of failure (according to A. Rean), author's questionnaire "What is your attitude to blended learning?", questionnaire of theoretical readiness according to A. Maslyuk, the author's diagnostic card for determining professionally oriented abilities and skills, "Self-assessment scales of the level of self-management" (according to O. Shtepa). It has been found that this technique allows teachers and scientists to influence the prerequisites, conditions and results of pedagogical activities in order to optimize them in relative independence within the framework of the organization of the educational process of higher education institutions. The results of the diagnostic stage of the experimental program have been analyzed, which confirmed the insignificant difference between the levels of readiness for professional activity of future teachers of physical culture by means of mixed education and determined the need for targeted work to increase the effectiveness of the studied phenomenon.

Keywords: pedagogical diagnostics; readiness for professional activity; blended learning; future physical culture teachers; experimental program; diagnostic tools.

Постановка проблеми. Проведення сучасного практичного дослідження вимагає від науковців не лише теоретичних узагальнень, але й володіння методикою проведення експериментальної роботи. У нагоді дослідникам слугує педагогічна діагностика як певна процедура вимірювання, що використовується в освітньому процесі; як особливий вид діяльності педагога з виявлення певного стану розвитку досліджуваного феномена; як система методів, спеціально розроблених технологій і методик, тестових завдань, що дають змогу діагностувати досліджуване явище. Погоджуємося із науковою позицією В. Галузяк, що

призначення педагогічної діагностики полягає у забезпеченні об'єктивного зворотного зв'язку педагогічного процесу, що надає змогу постійно контролювати досягнення поставленої мети, регулювати діяльність, корегувати використовувані педагогічні методи, прийоми й засоби. На думку дослідниці, актуальність педагогічної діагностики як окремої галузі педагогічного знання зростає у зв'язку із запровадженням у країні зовнішнього незалежного оцінювання якості освіти, результати якого виступають основою для вироблення освітньої політики, оцінювання діяльності окремих педагогів, закладів освіти й освітніх систем загалом [1, 15]. Варто за-

значити, що не кожен діагностичний інструментарій дає змогу створити повноцінну діагностичну методику дослідження певного процесу чи явища. Сучасні науковці розробляють власні тести й анкети для власних досліджень, особливо це стосується когнітивної і операційно-діяльнісної сфер розвитку особистості. Тому запропонована педагогічна діагностика готовності до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури засобами змішаного навчання допоможе викладачам і науковцям у відносній самостійності в рамках організації освітнього процесу ЗВО впливати на передумови, умови й результати педагогічної діяльності з метою їх оптимізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відповідно до проблематики запропонованого дослідження суттєвого значення набувають праці науковців, котрі висвітлюють різні аспекти педагогічної діагностики у сфері фізичної культури та спорту як системи методів і засобів вивчення рівнів розвитку сучасної молоді та здійснення конкретного впливу на них із метою подолання певних недоліків.

Загальні основи педагогічної діагностики як спеціальної системи в наукових дослідженнях розкривають такі вітчизняні вчені як В. Галузяк [1–2], В. Урусський [8], І. Холковська [2] та ін. Дослідження педагогічної діагностики у сфері фізичної культури і спорту здійснюються сучасними науковцями у таких напрямках, а саме: визначення діагностичних методик готовності майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності в закладах середньої освіти (С. Карасевич [3]); вимірювання рівня сформованості професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури (В. Семененко, С. Трачук, М. Бричук, Л. Цикало [5]); проведення педагогічної діагностики в системі фізичного виховання учнів загальних закладів середньої освіти (А. Цьось, Н. Белікова, Н. Войнаровська, І. Войтович, Г. Гац [9]).

Незважаючи на значний інтерес сучасних дослідників до проблем педагогічної діагностики, ця галузь освітньої теорії і практики залишається відкритою для подальших пошуків, зокрема в підборі діагностичних методик, організації процесу професійної підготовки у вищій школі на діагностичній основі, аналізі отриманих конкретних статистичних даних тощо.

Метою нашого дослідження є розробка діагностичної методики формування готовності до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури в процесі змішаного навчання та визначення вихідних рівнів сформованості у студентів дослідженого феномена щодо практичного втілення у практику роботи експериментальної програми розвитку.

Виклад основного матеріалу. Із метою формування готовності до професійної діяльності майбут-

ніх учителів фізичної культури за умов змішаного навчання у запропонованій науковій роботі була розроблена й упроваджена в практику експериментальна програма. При цьому враховувалася думка Г. Ткачук, що “педагогічний експеримент за своєю природою є соціальним, оскільки за його допомогою вивчається певний аспект педагогічної дійсності, а вона, своєю чергою, є однією зі сфер соціальної реальності. Відповідно, будь-який об’єкт педагогічного експерименту, обраний для дослідження, є свого роду аспектом взаємодії активних і свідомих соціальних суб’єктів” [7, 335]. Як соціальне явище, експериментальна програма передбачала активність як студентів і викладачів. Першим етапом експериментальної програми був *діагностичний*, у якому брали участь 199 студентів із Університету Григорія Сковороди в Переяславі, Житомирського державного університету імені Івана Франка, Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка і 19 викладачів означених закладів вищої освіти України, які виступали експертами й організували систему змішаного навчання. Діагностичний етап експериментальної програми був орієнтований на визначення вихідних рівнів готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності в умовах змішаного навчання та їх порівняння у двох групах, обраних для дослідження – *контрольних* (97 осіб) й *експериментальних* (102 особи).

У визначених закладах вищої освіти, в яких проводилася експериментальна робота, активно використовувалася *змішана форма навчання – організоване поєднання аудиторного та дистанційного проведення занять*. Нас цікавило питання, чи суттєво відрізняються рівні готовності до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури в умовах різних освітніх програм в університетах, різних моделей змішаного навчання, що використовують викладачі, різних освітніх платформ і засобів дистанційного навчання. Під час упровадження в університетах змішаного навчання проведення занять заочною і дистанційною формами співвідносилися у межах від 80 % (очна): 20 % (дистанційна) до 20 % (очна) і 80 % (дистанційна).

Початковим етапом педагогічної діагностики досліджуваного феномена був підбір діагностичного інструментарію для проведення дослідження із урахуванням попередньо визначеної структури готовності (*мотиваційний, когнітивний, операційно-діяльнісний, особистісний компоненти*).

Перша діагностична методика була підібрана з метою *з’ясування мотивації успіху та боязні невдачі* (за А. Реаном) для дослідження *мотиваційного компонента готовності*. Якщо говорити про діагностику мотивації успіху і мотивації страху перед невдачею, то погоджуємося із науковою позицією І. Смолякова і О. Кізь, що “найоптимальнішим методом вияв-

ляється спостереження, адже у викладача є можливість стежити за поведінкою і діяльністю студента в різних життєвих і навчальних ситуаціях. Крім того, він може піддати свої спостереження над особистістю, діяльністю і поведінкою студента вдумливому і глибокому аналізу” [6, 94]. У процесі дослідження за цією методикою здобувачі освіти мали зазначити обране судження “так” чи “ні” за 20 твердженнями. Тестовий ключ передбачав: позитивні відповіді на запитання – 1, 2, 3, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 16, 18, 19, 20; негативні – на 4, 5, 7, 9, 13, 15, 17. Кожен збіг відповіді з ключем надавав можливість отримати 1 бал. Надалі здійснювалося їх сумування. Якщо випробуваний набрав від 1 до 7 балів, то діагностувалася *мотивація на невдачу* (боязнь невдачі); коли ж сума була від 14 до 20 балів, то мотивація базувалася *на успіху* (надією на успіх); якщо сума набраних балів перебувала в межах від 8 до 13, то мотиваційний полюс визначався незначним. Однак за умов отримання випробуваним 8–9 балів мотивацію характеризували як *уникнення невдачі*, а 12–13 – *прагнення досягнення успіху*. Такі респонденти відносилися до групи з *середнім рівнем розвитку мотивації*.

Наступною в експериментальній програмі була *авторська методика “Ваше ставлення до змішаного навчання?”*. Метою методики було визначення сприйняття студентами змішаного навчання в аспекті його активного застосування у вищій школі. Майбутнім учителям фізичної культури пропонувалося надати відповіді на запропоновані запитання у формі “Так”, “Інколи”, “Ні”.

Зміст анкет:

- 1) Чи часто у вас в університеті запроваджується змішана форма навчання?
- 2) Чи не вважаєте ви, що така технологія негативно впливає на якість освіти в ЗВО?
- 3) Чи вмієте ви працювати онлайн?
- 4) Чи є у вас усі необхідні засоби для самостійної роботи і електронного навчання?
- 5) Чи позитивно ви ставитися до змішаного навчання?
- 6) Чи важко вам підтримувати особистий контакт із іншими студентами і викладачем у процесі змішаного навчання?
- 7) Чи бажали б ви повністю перейти на дистанційну форму навчання?
- 8) Чи бажали б ви повністю перейти на традиційну (офлайн) форму навчання у ЗВО?
- 9) Чи достатньо розроблено практичних матеріалів для змішаного навчання за вашою спеціальністю?
- 10) Чи можете ви раціонально поєднувати традиційний розвиток рухових умінь і навичок із системою дистанційного навчання?
- 11) Чи вбачаєте ви у змішаному навчанні нову організацію освітнього процесу ЗВО?
- 12) Чи втомлює вас велике самостійне навчальне навантаження у процесі змішаного навчання?

Обробка результатів: відповіді оцінювалися за трибальною шкалою, а саме: “Так” – 3 бали, “Інколи” – 2 бали, “Ні” – 1 бал. Отримані бали сумувалися і визначали рівні ставлення студентів до змішаного навчання, а саме: 12–19 балів – низький, 20 – 27 балів – середній, 28–36 балів – високий.

Наступна діагностична методика передбачала анкетування теоретичної готовності до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури (*когнітивний компонент*). Для цього була використана анкета, розроблена Р. Маслоком [4, 241]. Метою діагностики було визначення наявності в майбутніх учителів фізичної культури теоретико-методичних знань зі спеціальності. Студентам пропонувалося коротко й послідовно відповісти на поставлені запитання анкети. При перевірці результатів викладач оцінював балами (від 1 до 3) повноту розкриття студентом кожного питання анкети. Кількість балів, яку набрав респондент, установлювалася шляхом їх сумування за всі відповіді. Загальна кількість балів засвідчувала рівень когнітивної готовності до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури: від 1 до 18 балів – низький; від 19 до 36 балів – середній, від 37 до 54 балів – високий.

Для оцінки сформованості *професійно-орієнтованих умінь та навичок*, необхідних для формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності, за *операційно-діяльнісним компонентом* була розроблена діагностична картка, що вміщувала комплекс професійно-зорієнтованих умінь та гностичних, проектувальних, конструктивних, організаційних, комунікативних й інноваційних навичок. Відповідно до неї студенти мали оцінити свої уміння й навички за п’ятибальною шкалою. До оцінювання також були залучені експерти (викладачі освітніх компонент). Отже, загальна оцінка виставлялася за результатами самооцінки студента й експертних оцінок як середня зважена і визначала загальний рівень розвитку професійно-зорієнтованих умінь та навичок: *низький рівень – 1–6; середній рівень – 7–12 балів, високий рівень – 13–18 балів*.

Для діагностики *особистісного компонента* готовності до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури в процесі змішаного навчання, сформованості професійних якостей, здатності до самоменеджменту була застосована діагностична методика “Шкала самооцінки рівня самоменеджменту” (за О. Штепою [10]). Студентам пропонувалося оцінити себе за десятьма твердженнями у балах у діапазоні від 0 до 10. Надалі здійснювалося їх сумування. Отриманий у процесі дослідження рівень визначав особливості виконання людиною професійних завдань.

Критичний рівень самоменеджменту (0–56 балів) – особистість не спроможна *організовувати власну професійну діяльність*: у вільний час змушена доробляти виробничі справи, зазнає дефіциту влас-

ного часу; відчуває труднощі із ранжуванням необхідних і важливих завдань; її можна вважати *не відповідальною*, що може слугувати причиною конфліктів із колегами. Одночасно ця людина може бути нестандартною у поведінці та запропонованих рішеннях. У неї є *результативність у роботі*: за короткий термін виконує завдання, але лише у прогнозованих межах. Мотивована винагородою за досягнення результату.

Середній рівень самоменеджменту (57–83 балів) – особистість має навички самоорганізації і спроможна визначати пріоритети. Якісно виконує типові завдання. Водночас особа не відрефлексувала індивідуальний стиль власної діяльності, має ознаки швидкого стомлення за умов надмірного навантаження. Людина *відповідальна, працює ефективно, не є перфекціоністом* щодо кінцевого результату діяльності. Вміє обмежувати власний інформаційний пошук згідно з вимогами конкретної мети діяльності. Співвідношення між напрацьованими результатами та витраченим часом на виконання завдання є найоптимальнішим. Мотивована можливістю визнання.

Високий рівень самоменеджменту (84–95 балів) – особистість *володіє навичками стратегічного планування, ініціативна й самостійна у прийнятті рішень*. Однак може бути *надто індивідуалістичною*, що ускладнює взаємини у групі. *Працює продуктивно, захоплюється виконанням завдання*. Водночас за визначений час встигає напрацювати декілька значущих варіантів виконання завдання. Мотивована можливістю виявити власні здібності у процесі роботи над завданням.

Псевдовисокий рівень самоменеджменту (96–100 балів) – особистість *творча, висловлює оригінальні думки*. Виявляє як *колегіальність, так й індивідуалістичність*. Коли її настрої може не збігатися із настроєм групи, стає дратівливою. Самооцінка завищена. Схильна переоцінювати власні здібності, тому *завдання виконує невчасно або недостатньо кваліфіковано*. Працює за натхненням. Може добре виконати завдання, якщо емоційно позитивно оцінює керівника, проте уникає індивідуальних завдань. Мотивована можливістю отримати схвалення.

У процесі експериментальної роботи щодо педагогічної діагностики досліджуваного феномена отримано низку результатів. Так, діагностування за методикою мотивації успіху й боязні невдачі А. Реана у майбутніх учителів фізичної культури засвідчили, що в 12,37 % (12 осіб) студентів контрольної й 11,76 % (12 осіб) експериментальної груп зафіксовано високий рівень його прояву, середній рівень – у 32,98 % (32 особи) студентів контрольної і 34,31 % (35 осіб) студентів експериментальної груп; низький рівень – у 54,64 % (53 особи) респондентів контрольної і 53,92 % (55 осіб) експериментальної груп.

Анкетування за авторською методикою *“Ваше ставлення до змішаного навчання?”* показало, що на

питання *“Чи вмієте ви працювати онлайн?”* 90,45 % (180 осіб) респондентів засвідчили таку спроможність. Запитання *“Чи важко вам підтримувати особистий контакт із іншими студентами і викладачем у процесі змішаного навчання?”* знайшло позитивне підтвердження у більш ніж половини (51,75 %) від загальної кількості респондентів контрольних й експериментальних (103 особи) груп. На запитання *“Чи бажали б ви повністю перейти на традиційну (офлайн) форму навчання у ЗВО?”* 71 особа – відповіла позитивно, що становить 35,6 %. Позитивну відповідь 152 респондентів (76,38 %) отримало запитання *“Чи втомлює вас велике самостійне навчальне навантаження у процесі змішаного навчання?”* підтвердили Ставлення до змішаного навчання у контрольних групах становило: *високий рівень* – 61,86 % (60 осіб); *середній рівень* – 20,61 % (20 осіб); *низький рівень* – 17,53 % (17 осіб). Відповідно в експериментальних групах цей відсоток варіювався у межах: *високий рівень* – 66,67 % (68 осіб); *середній рівень* – 22,55 % (23 особи); *низький рівень* – 10,78 % (11 осіб).

Анкетування, на основі якого визначена теоретична готовність до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури (Р. Маслюк) за когнітивним компонентом довела, що в студентів як контрольної, так і експериментальної груп у відповідях на питання, пов'язаних із засвоєння знань за спеціальністю, *превалює середній рівень*: в експериментальній групі – 52,94 % (54 осіб); у контрольній – 50,51 % (49 осіб). *Високий рівень* відповідно продемонстрували 16,49 % (16 осіб) студентів контрольних і 19,61 % (20 осіб) – експериментальних груп. *Низький рівень* відповідно мають 32,99 % (32 особи) – студентів контрольних груп і 27,45 % (28 осіб) – респондентів експериментальних груп.

На початку педагогічного експерименту *високий рівень* сформованості професійно-орієнтованих умінь та навичок становив у 12,34 % (12 осіб) контрольної групи і 12,70 % (15 осіб) – експериментальної; *середній рівень* сформованості професійно-орієнтованих умінь та навичок становив 34,02 % (33 особи) контрольної групи і 31,37 % (32 особи) – експериментальної; *низький рівень* – у 50,98 % (52 особи) контрольної і 53,92 % (55 осіб) експериментальної груп.

Отримані результати в умовах використання діагностичної методики О. Штепи засвідчили, що у студентів *превалює середній рівень самоменеджменту*, який виявили 46,39 % респондентів контрольної групи та 47,06 % – експериментальної. Отже, переважна більшість здобувачів вищої освіти управляють власною професійною діяльністю на достатньому рівні. Проте 27,83 % респондентів контрольної групи й 28,43 % експериментальної мали *високі оцінки* за шкалою самоменеджменту, що вказує на наявність ефективних навичок самоорганізації.

ПЕДАГОГІЧНА ДІАГНОСТИКА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Такі респонденти достатньо відповідально здійснювали професійну діяльність в сучасних умовах невизначеності. *Псевдовисокий рівень* зафіксований у 5,15 % студентів контрольної та 8,82 % – експериментальної груп. Опитувані виявляли ознаки перебільшення власних можливостей при виконанні професійних завдань. Варто зазначити, що 20,61 % респондентів контрольної і 15,68 % – експериментальної груп виявили *критичний рівень* досліджуваної якості. Такі студенти не спроможні доцільно самостійно організувати професійну діяльність, зазнають труднощів із плануванням такої діяльності й розподілом власного часу, не спроможні ефективно розставляти пріоритети у визначенні першочергових і другорядних завдань тощо. Однак вони не заангажовані стандартами в умовах невизначеності виробничих ситуацій і здатні приймати нестандартні рішення.

Висновки. Отже, діагностична методика формування готовності до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури в процесі змішаного навчання складається із: з'ясування мотивації успіху та боязні невдачі (за А. Реаном), авторської анкети “Ваше ставлення до змішаного навчання?”, анкети теоретичної готовності (за А. Маслоком), авторської діагностичної картки визначення професійно-орієнтованих умінь та навичок, “Шкали самооцінки рівня самоменеджменту” (за О. Штепою). Узагальнювальний аналіз отриманих статистичних даних за розробленою діагностичною методикою досліджуваного феномена засвідчує, що як у контрольних (37,11 % – 36 осіб), так і в експериментальних групах (37,25 % – 38 осіб) превалує *середній рівень* готовності до професійної діяльності. Різниця між контрольними і експериментальними групами є несуттєвою і становить 0,14 %. *Високий рівень* готовності краще виражений в експериментальних групах (30,39 % – 31 особа), аніж у контрольних (26,80 % – 26 осіб). Різниця між цими рівнями становить 3,59 %. Кількість респондентів на *низькому рівні* готовності відрізняється у контрольних (36,08 % – 35 осіб) й експериментальних групах (32,35 % – 33 осіб) на 3,73 %. Результати діагностувального етапу експериментальної програми підтвердили несуттєву різницю між рівнями готовності до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури засобами змішаного навчання та зумовило необхідність проведення цілеспрямованої роботи щодо підвищення результативності досліджуваного феномена.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галузяк В.М. Педагогічна діагностика як система. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*. 2018. Вип. 55. С. 15–23.
2. Галузяк В.М., Холковська І.І. Педагогічна діагностика : курс лекцій. Вінниця : ТОВ “Нілан ЛТД”, 2015. 164 с.

3. Карасевич С.А. Діагностичні методики визначення готовності майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності в закладах середньої освіти на початковому етапі експерименту. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2018. С. 114–125. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/probl_sych_vchutela/2018/18/21.pdf

4. Маслоук Р.В. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури в системі “педагогічний коледж – педагогічний університет”: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Уманський держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. Умань, 2015. 286 с.

5. Семененко В., Трачук С., Бричук М., Цикало Л. Діагностика рівня сформованості професійної компетентності майбутніх вчителів фізичної культури. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура*. 2019. Вип. 32. С. 116–123.

6. Смолякова І.А., Кізь О.В. Вивчення мотивації успіху та боязні невдач у студентів коледжу. *Фізико-математична освіта: наук. журнал*. 2017. Вип. 4 (14). С. 92–96.

7. Ткачук Г.В. Теоретичні і методичні засади практично-технічної підготовки майбутніх учителів інформатики в умовах змішаного навчання : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 / Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ, 2019. 447 с.

8. Уруський В.І. Педагогічна діагностика : метод. реком. Тернопіль, 2012. 129 с.

9. Цюць А.В., Белікова Н.О., Войнаровська Н.С., Войтович І.М., Гац Г.О. Педагогічна діагностика в системі фізичного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів : кол. моногр. Луцьк : Вежа-друк, 2015. 240 с.

10. Штепа О.С. Структура та формування функції самоменеджменту. *Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України* / за ред. С.Д. Максименка, В.Д. Потапової. 2008. Т. 15. Ч. 2. С. 430–436.

REFERENCES

1. Haluziak, V.M. (2018). Pedagogical diagnostics as a system. *Scientific notes of Vinnytsya Mykhaylo Kotsyubynskyi State Pedagogical University. Series: Pedagogy and psychology*. Vol. 55. pp. 15–23. [in Ukrainian].
2. Haluziak, V.M. & Kholkovska, I.I. (2015). Pedagogical diagnostics [Pedagogical diagnosis]. Vinnytsia, 164 p. [in Ukrainian].
3. Karasievych, S.A. (2018). Diagnostic methods for determining the readiness of future physical education teachers for physical education and sports activities in secondary education institutions at the initial stage of the experiment. *Problems of modern teacher training*. pp. 114–125. Available at: https://library.udpu.edu.ua/library_files/probl_sych_vchutela/2018/18/21.pdf [in Ukrainian].
4. Masliuk, R.V. (2015). Professional training of future teachers of physical culture in the “pedagogical college – pedagogical university” system. *Candidate's thesis*. 286 p. [in Ukrainian].
5. Semenenko, V., Trachuk, S., Brychuk, M. & Tsykalo, L. (2019). Diagnostics of the level of professional

ТЕХНОЛОГІЯ RWCT: ОСМИСЛЕННЯ І ВПРОВАДЖЕННЯ У СИСТЕМУ МОВНОЇ ОСВІТИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

kompetentnosti maibutnikh vchyteliv fizychnoi kultury [Diagnostics of the level of formation of professional competence of future physical education teachers]. *Bulletin of the Carpathian University. Series: Physical culture*. Vol. 32. pp. 116–123. [in Ukrainian].

6. Smoliakova, I.A. & Kiz, O.V. (2017). Vychennia motyvatsii uspiokhu ta boiazni nevdach u studentiv koledzhu [Examining success motivation and fear of failure in college students]. *Physical and mathematical education: science magazine*. Vol. 4 (14). pp. 92–96. [in Ukrainian].

7. Tkachuk, H.V. (2019). Teoretychni i metodychni zasady praktychno-tekhnichnoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv informatyky v umovakh zmishanoho navchannia [Theoretical and methodological principles of practical and technical training of future computer science teachers in the conditions of mixed education]. *Doctor's thesis*. Kyiv, 447 p. [in Ukrainian].

8. Uruskyi, V.I. (2012). Pedahohichna diahnozyka [Pedagogical diagnosis]. *Guidelines*. Ternopil, 129 p. [in Ukrainian].

9. Tsos, A.V., Belikova, N.O., Voynarovska, N.S., Voinovych, I.M. & Hats, H.O. (2015). Pedahohichna diahnozyka v systemi fizychnoho vykhovannia uchniv zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv [Pedagogical diagnosis in the system of physical education of students of general educational institutions]. Luts'k, 240 p. [in Ukrainian].

10. Shtepa, O.S. (2008). Struktura ta formuvannia funktsii samomenedzhmentu [The structure and formation of the function of self-management]. *Actual problems of psychology. Collection of scientific works of the Institute of Psychology named after Hryhoriy Kostyuk, APS of Ukraine*. (Ed.). S.D. Makymenko, V.D. Potapova. Vol. 15. part. 2. pp. 430–436. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 01.08.2023

УДК 37.3.091.3.016:[811.161.2+003-028.31]

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.284812>

Марія Ліоненко, аспірантка IV курсу
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка

ТЕХНОЛОГІЯ RWCT: ОСМИСЛЕННЯ І ВПРОВАДЖЕННЯ У СИСТЕМУ МОВНОЇ ОСВІТИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Стаття присвячена опису технології “Читання та письмо для розвитку критичного мислення” (RWCT) та її впровадженню в систему мовної освіти нової української школи. В статті зосереджено увагу на ключових етапах технології та її ролі в розвитку критичного мислення учнів. Розглядаються методи та прийоми, які сприяють ефективному застосуванню RWCT в освітньому процесі, зокрема у системі мовної освіти молодших школярів. Зазначаються переваги впровадження описаної технології для підвищення якості навчання та розвитку критичного мислення здобувачів освіти.

Ключові слова: критичне мислення; технології розвитку критичного мислення; технологія RWCT; розвиток критичного мислення; молодші школярі; мовна освіта; Нова українська школа; освітній процес.

Рис. 1. Таб. 1. Літ. 14.

Mariia Lionenko, Postgraduate Student,
Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University

RWCT TECHNOLOGY: UNDERSTANDING AND INCORPORATION INTO THE LANGUAGE EDUCATION SYSTEM OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

The article is dedicated to describing the “Reading and Writing for Critical Thinking” (RWCT) technology and its implementation in the system of language education in the New Ukrainian School. In the modern educational context, the development of critical thinking becomes a crucial task that fosters deep understanding and analysis of information, as well as the cultivation of creative abilities and independent thinking in students. The article focuses on the key stages of the RWCT technology and its role in fostering students' critical thinking. The authors elucidate the methodological principles of RWCT, emphasizing the development of skills to analyze, evaluate, and critically perceive information from various sources. Methods and approaches that contribute to the effective implementation of RWCT in the educational process, especially in the language education of younger students, are explored. Educators receive practical recommendations on organizing lessons that actively engage students in the process of critical thinking. The article provides examples of tasks and exercises that aid in developing critical thinking, fostering students' autonomy in the learning process, and encouraging them to become active participants in the educational journey.

The advantages of incorporating the described technology in enhancing the quality of learning and promoting students' critical thinking skills are highlighted. The authors argue that RWCT empowers students to become critical-thinking citizens capable of analyzing information, asking questions, and making well-founded conclusions. The adoption of RWCT facilitates active learning, self-development, and self-education in students, preparing them for life in the modern information society.

Keywords: critical thinking; critical thinking development technologies; RWCT technology; development of critical thinking; younger students; language education; New Ukrainian School; educational process.